

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA („Grupa Kapitałowa”), w której jednostką dominującą jest Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA („Jednostka dominująca”), które zawiera:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 r.;

sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.:

- skonsolidowany rachunek zysków i strat;
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów;
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym;
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych;

oraz

- informacje dodatkowe i noty objaśniające

(„skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2019 r., skonsolidowanych finansowych wyników działalności oraz skonsolidowanych przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 11 marca 2020 r.

Podstawa Opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Krajowych Standardów Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”);
- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („ustawa o biegłych rewidentach”);
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań

sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE („rozporządzenie UE”);

- innych obowiązujących przepisów prawa.

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi regulacjami została opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Grupy Kapitałowej zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”), przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce.

Spełniamy wszystkie obowiązki etyczne wynikające z tych wymogów i Kodeksu IFAC. W trakcie badania kluczowi biegli rewidenci oraz firma audytorska pozostali niezależni od Grupy Kapitałowej zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia

spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości, a przy formułowaniu naszej opinii podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw. Zidentyfikowaliśmy następujące kluczowe sprawy badania:

Wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych („OC komunikacyjne”)

Wartość księgową rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych na dzień 31 grudnia 2019 r.: 14.639 mln złotych i na dzień 31 grudnia 2018 r.: 14.323 mln złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 41.1.1 „Ubezpieczenia majątkowe i osobowe”, Nota 41.2.1 „Ubezpieczenia majątkowe i osobowe”, Nota 41.3 „Dane ilościowe” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kluczowa sprawa badania

Nasza reakcja

Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych stanowią istotny element

W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie wyceny rezerw na niewypłacone

rezerw techniczno-ubezpieceniowych wykazywanych w zobowiązaniach Grupy Kapitałowej. W ramach tego salda przedmiotem naszego badania były między innymi:

- rezerwa na szkody osobowe dotyczące rent, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 2019 r. i zostały zgłoszone do Grupy Kapitałowej („rezerwy rentowe”),
- rezerwy na szkody osobowe i majątkowe, które zaistniały przed dniem 31 grudnia 2019 r., ale nie zostały jeszcze zgłoszone do Grupy Kapitałowej, w tym na zadośćuczynienia („rezerwy IBNR”).

Wycena rezerw IBNR oraz rezerw rentowych wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Kierownika Jednostki dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz skomplikowanych i subiektywnych założeń. W szczególności niepewność szacunków dotyczy rozwoju szkód osobowych, w tym rent oraz szkód z tytułu zadośćuczynień, co wynika z braku pełnej informacji dotyczącej tego typu szkód zaistniałych w przeszłości, dla których nadal istnieje ryzyko wypłaty świadczeń. Ponadto istnieje naturalna niepewność co do ostatecznej wartości wypłat, wynikająca między innymi z czynników demograficznych oraz braku szczegółowych rozwiązań prawnych regulujących wysokość wypłat z tytułu zadośćuczynień.

Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę rezerw IBNR oraz rezerw rentowych. Kluczowymi założeniami są: współczynniki rozwoju szkód, stopy dyskontowe, zmiany wysokości świadczeń rentowych w przyszłości, przewidywany okres ich wypłaty oraz założenia dotyczące zakładanej śmiertelności.

Wyliczenie rezerw IBNR oraz rezerw rentowych wymaga zastosowania skomplikowanych formuł i budowy narzędzi obliczeniowych, które mogą nie działać prawidłowo i/ lub do których mogą zostać wykorzystane niepoprawne/ niekompletne dane i/ lub opisane powyżej założenia. Ponadto istnieje szereg dopuszczalnych metod aktuarialnych służących ustalaniu wysokości rezerw IBNR (w tym rezerw na szkody z tytułu zadośćuczynień) oraz rezerw

odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnego jak również dokonaliśmy analizy systemu kontroli wewnętrznej.

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu aktuariatu, obejmowały, między innymi:

- ocenę stosowanych przez Kierownika Jednostki dominującej metod szacowania rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych poprzez odniesienie się do wymogów prawnych i regulacyjnych, w tym odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, a także ocenę ciągłości ich stosowania;
 - testowanie zaprojektowania, wdrożenia i działania kluczowych mechanizmów kontrolnych wbudowanych w procesy:
 - tworzenia i aktualizacji założeń aktuarialnych;
 - weryfikacji jakości danych o szkodach wypłaconych i zgłoszonych, służących m.in. kalkulacji rezerw IBNR;
 - weryfikacji jakości danych takich jak wiek i płeć rentobiorcy, wysokość świadczenia rentowego czy rodzaj renty, służących wyliczeniom rezerw rentowych i rezerw IBNR;
 - niezależne przeliczenie istotnych rezerw IBNR oraz wyjaśnienie wszelkich istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Kierownika Jednostki dominującej;
 - niezależne przeliczenie istotnych rezerw rentowych oraz wyjaśnienie wszelkich istotnych różnic w stosunku do kalkulacji dokonanych przez Kierownika Jednostki dominującej;
 - w zakresie sporządzonych przez Kierownika Jednostki dominującej analiz historycznego wykorzystania rezerw IBNR:
 - ocenę metod przyjętych przy sporządzaniu tych analiz;
 - ocenę wyników tych analiz;
 - zastosowanie tych wyników do oceny metod i kluczowych założeń przyjętych przez Kierownika
-

rentowych, a ocena zasadności zastosowania konkretnej metody oraz założeń wymaga istotnego osądu Kierownika Jednostki dominującej.

Kompletność i jakość danych służących Kierownikowi Jednostki dominującej do wyliczeń aktuarialnych również stanowiły istotny obszar naszego badania.

Z powyższych względów wycena rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia dla ubezpieczeń OC komunikacyjnych została przez nas uznana za kluczową sprawę badania.

Jednostki dominującej w wycenie rezerw IBNR na dzień 31 grudnia 2019 r.;

- ocenę racjonalności kluczowych założeń przyjętych przez Kierownika Jednostki dominującej do wyceny rezerw rentowych i rezerwy IBNR, w szczególności:
 - dla współczynników rozwoju szkód, ocenę sposobu ich ustalenia w oparciu o historyczne dane o szkodach wypłaconych i zgłoszonych;
 - dla stopy dyskontowej, porównanie przyjętego przez Kierownika Jednostki dominującej poziomu do wysokości historycznych stóp zwrotu z portfela lokat oraz dostępnych prognoz i danych rynkowych;
 - dla zmian wartości świadczeń rentowych (indeksacja świadczeń rentowych), ocenę wyników analiz historycznych zmian wartości świadczeń rentowych;
 - dla przyjętych tablic śmiertelności, porównanie z publicznie dostępnymi danymi statystycznymi dotyczącymi liczby zgonów w Polsce w poszczególnych przedziałach wiekowych;
 - ocenę wpływu zmian w opisanych powyżej kluczowych założeniach na zmianę wysokości rezerw rentowych i rezerw IBNR w badanym okresie;
 - analizy zmian w czasie wartości rezerw rentowych i rezerw IBNR.
-

Wycena rezerwy ubezpieczeń na życie

Wartość księgowa rezerwy ubezpieczeń na życie brutto na dzień 31 grudnia 2019 r.: 16.346 mln złotych i na dzień 31 grudnia 2018 r.: 16.204 mln złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 41.1.2 „Ubezpieczenia na życie”, Nota 41.2.2 „Ubezpieczenia życie”, Nota 41.3 „Dane ilościowe” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kluczowa sprawa badania

Rezerwa ubezpieczeń na życie stanowi istotny element rezerw techniczno-

Nasza reakcja

W ramach procedur badania dokonaliśmy oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie wyceny rezerwy ubezpieczeń na

ubezpieczeniowych wykazanych w zobowiązaniach Grupy Kapitałowej.

Wycena rezerwy ubezpieczeń na życie wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Kierownika Jednostki dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń, w celu odzwierciedlenia specyfiki ryzyk ubezpieczeniowych ujętych w portfelu, w tym takich o długim horyzoncie czasowym. Założenia te służą za dane wejściowe do modeli wyceny wykorzystujących metody aktuarialne.

Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę rezerwy ubezpieczeń na życie. Kluczowymi założeniami są stopy techniczne oraz założenia dotyczące śmiertelności, wypadkowości i zachorowalności.

Ponadto wyliczenie rezerwy ubezpieczeń na życie wymaga zastosowania skomplikowanych formuł i budowy narzędzi obliczeniowych, które mogą być niepoprawnie zdefiniowane i/ lub do których mogą zostać wykorzystane niepoprawne lub niekompletne dane lub założenia.

Kompletność i jakość danych służących Kierownikowi Jednostki dominującej do wyliczeń aktuarialnych również stanowiły istotny obszar naszego badania.

Z powyższych względów wycena rezerwy ubezpieczeń na życie została przez nas uznana za kluczową sprawę badania.

życie jak również dokonaliśmy analizy systemu kontroli wewnętrznej.

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu aktuariatu, obejmowały, między innymi:

- ocenę stosowanych przez Kierownika Jednostki dominującej kluczowych założeń – wysokości stóp technicznych, śmiertelności, wypadkowości oraz zachorowalności – poprzez odniesienie się do wymogów prawnych i regulacyjnych, w tym odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej;
 - testowanie zaprojektowania, wdrożenia i działania kluczowych mechanizmów kontrolnych wbudowanych w procesy:
 - tworzenia i aktualizacji założeń aktuarialnych;
 - weryfikacji jakości danych polisowych takich jak rodzaj ubezpieczenia, wiek i płeć ubezpieczonego, suma i okres ubezpieczenia;
 - wyliczenia rezerwy ubezpieczeń na życie;
 - ocenę racjonalności kluczowych założeń przyjętych przez Kierownika Jednostki dominującej do wyceny rezerwy ubezpieczeń na życie na dzień 31 grudnia 2019 r., w szczególności dla stóp technicznych, tablic śmiertelności, współczynników wypadkowości oraz zachorowalności poprzez porównanie do ich historycznych wartości oraz dostępnych prognoz lub innych danych rynkowych i statystycznych;
 - niezależnie przeliczenie rezerwy ubezpieczeń na życie na dzień 31 grudnia 2019 r., dla wybranych kluczowych grup produktów;
 - ocenę adekwatności rezerwy ubezpieczeń na życie (*liability adequacy test* - LAT) na dzień 31 grudnia 2019 r. w stosunku do szacowanych przyszłych zobowiązań Grupy Kapitałowej
-

Odpisy z tytułu utraty wartości należności od klientów z tytułu kredytów oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe w działalności bankowej

Wartość bilansowa należności od klientów z tytułu kredytów w działalności bankowej wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 194.868 mln złotych i na dzień 31 grudnia 2018 r. 182.054 mln złotych. Wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe dla należności od klientów z tytułu kredytów w działalności bankowej wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 11.683 mln złotych i na dzień 31 grudnia 2018 r. 10.461 mln złotych. Wartość rezerw na udzielone gwarancje i poręczenia wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 358 mln złotych, a na dzień 31 grudnia 2018 r. 316 mln złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 33 „Należności od klientów z tytułu kredytów”, Nota 37 „Utrata wartości aktywów finansowych” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kluczowa sprawa badania

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości. W procesie szacowania odpisów wyróżnia się dwa zasadnicze etapy – identyfikację przesłanek utraty wartości lub istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz pomiar strat oczekiwanych.

Przesłanki utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego identyfikowane są głównie na podstawie terminowości obsługi zadłużenia, sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców oraz aktualnego poziomu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w porównaniu do wartości tego parametru na moment początkowego ujęcia ekspozycji, natomiast odpisy na oczekiwane straty kredytowe są szacowane indywidualnie oraz dla portfeli jednorodnych przy wykorzystaniu metod statystycznych na podstawie parametrów ryzyka metodą portfelową. Parametry ryzyka, takie jak prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD), strata w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) czy wartość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania (EAD) są wyznaczone dla jednorodnych grup należności kredytowych w oparciu o dane historyczne, przy uwzględnieniu oczekiwanych warunków makroekonomicznych.

Odpisy z tytułu utraty wartości stanowią szacunek strat kredytowych oczekiwanych w odniesieniu do należności kredytowych na dzień bilansowy w horyzoncie 12 miesięcy

Nasza reakcja

W ramach procedur badania dokonaliśmy krytycznej oceny procesu oraz polityk rachunkowości w zakresie tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów z tytułu kredytów, jak również dokonaliśmy krytycznej analizy środowiska kontrolnego ze szczególnym uwzględnieniem kontroli automatycznych w systemach IT Grupy Kapitałowej.

Procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu naszych własnych specjalistów z zakresu zarządzania ryzykiem finansowym oraz systemów informatycznych, obejmowały między innymi:

- krytyczną ocenę zaprojektowania i wdrożenia kluczowych kontroli wewnętrznych (w tym ogólnych kontroli systemów informatycznych) w procesie klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii ryzyka (koszyków) oraz szacowania odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych (w tym monitorowanie wartości zabezpieczeń), jak również testowanie skuteczności działania tych kontroli;
- krytyczną analizę metodyki szacowania parametrów ryzyka oraz odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych zarówno metodą indywidualną, jak i portfelową pod kątem zgodności z wymogami Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 *Instrumenty finansowe*, jak i najlepszą praktyką rynkową;

bądź całego okresu życia ekspozycji. Obszar ten uznaliśmy za kluczową sprawę badania, ponieważ, biorąc pod uwagę wielkość portfela kredytowego, szacowanie oczekiwanych strat kredytowych ma istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe, wiąże się z niepewnością i wymaga od Kierownika Jednostki dominującej zastosowania istotnego osądu. Głównym obszarem ryzyka jest brak identyfikacji istniejących przesłanek utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak również dobór niewłaściwych danych do wyznaczenia parametrów modelu statystycznego, które mogą nie odzwierciedlać oczekiwanego poziomu strat kredytowych na dany dzień bilansowy. Ponadto występuje ryzyko błędów w procesie kalkulacji odpisów.

- procedury analityczne w zakresie struktury i dynamiki zmian salda należności od klientów z tytułu kredytów oraz parametrów ryzyka odzwierciedlających jakość portfela kredytowego oraz poziom odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, w szczególności mające na celu identyfikację portfeli należności od klientów z niedoszacowanymi odpisami;
- z uwzględnieniem wyników walidacji przeprowadzonej przez Grupę Kapitałową, krytyczną ocenę założeń oraz danych wejściowych wykorzystanych w estymacji modeli oczekiwanych strat kredytowych dla poszczególnych kluczowych parametrów ryzyka kredytowego, takich jak w szczególności logika transferu pomiędzy koszykami, prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) czy strata wynikająca z niewykonania zobowiązania (LGD);
- ocenę adekwatności odpisów na straty oczekiwane w horyzoncie 12 miesięcy poprzez odniesienie do strat kredytowych realizowanych na poszczególnych portfelach jednorodnych w przeszłości;
- ocenę poprawności przypisania parametrów modelu oczekiwanych strat kredytowych do poszczególnych należności od klientów z tytułu kredytów na podstawie charakterystyk portfeli jednorodnych, np. klasy ratingowej, statusu przeterminowania;
- niezależną rekalkulację wybranych parametrów statystycznych oraz odpisów z tytułu utraty wartości wyliczanych metodą portfelową;
- analizę poprawności alokacji należności od klientów z tytułu kredytów do koszyków z uwzględnieniem kryteriów jakościowych i ilościowych;
- ocenę poprawności identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz przesłanek utraty wartości dla istotnych należności analizowanych indywidualnie na podstawie wybranej próby, krytyczną ocenę kluczowych założeń przyjętych przez Grupę Kapitałową oraz niezależne przeliczenie wartości odpisów dla aktywów z utratą wartości.

Ryzyko prowadzenia działalności, w tym sprawy sporne i reklamacje klientów w działalności bankowej

Wartość księgową kredytów udzielonych osobom fizycznym w CHF wyniosła na dzień 31 grudnia 2019 r. 2.695 mln złotych. Z tytułu ryzyka związanego z obecnymi i potencjalnymi sprawami sądowymi z kredytobiorcami, którzy uzyskali w przeszłości kredyty hipoteczne denominowane lub indeksowane w CHF, wartość bilansowa portfela kredytowego na dzień 31 grudnia 2019 r. została pomniejszona o 37 mln złotych oraz utworzono rezerwę w kwocie 22 mln złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 37 „Utrata wartości aktywów finansowych” oraz Nota 43 „Inne rezerwy” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień bilansowy rezerwy z tytułu zwrotu części opłat i prowizji pobranych od klientów w związku z udzielonymi kredytami konsumpcyjnymi, które zostały przedpłacone wyniosły 254 mln złotych. Ponadto, przychody netto z inwestycji za 2019 r. zostały pomniejszone o kwotę 60 mln złotych z tytułu przewidywanego zwrotu tych opłat i prowizji w wyniku przedpłat spodziewanych w okresach przyszłych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 43 „Inne rezerwy” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

<i>Kluczowa sprawa badania</i>	<i>Nasza reakcja</i>
<p>Podmioty Grupy Kapitałowej działające na rynku regulowanym narażone są na ryzyko zmian w interpretacji przepisów prawa oraz zdarzenia (inne niż wynikające z ryzyka kredytowego), które mogą skutkować niższymi niż umowne przepływami pieniężnymi z kontraktów finansowych z klientami lub ujawnieniem się, wynikającego ze zdarzeń przeszłych, obowiązku lub zobowiązania, których uregulowanie będzie wymagać wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne („kwota ryzyka”). Identyfikację takich zdarzeń przez Grupę Kapitałową, dokonanie wiarygodnego szacunku kwoty ryzyka oraz ujawnienia w tym zakresie uważamy za kluczową sprawę badania.</p> <p>Na dzień 31 grudnia 2019 r. w szczególności odnosi się to do skutków dwóch wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej („TSUE”) z dnia 11 września 2019 r. (sprawa C-383/18) oraz z dnia 3 października 2019 r. (sprawa C-260/18). Chociaż żaden z tych wyroków nie odnosił się bezpośrednio do Grupy Kapitałowej, to wywołały one skutki, o których piszemy poniżej.</p> <p>Wyrok TSUE z dnia 11 września 2019 r.</p> <p>Wyrok zmienił interpretację zapisów Ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim w zakresie obowiązku zwrotu części opłat i prowizji związanych</p>	<p>Nasze procedury badania obejmowały między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none">— ocenę polityki rachunkowości i przyjętej przez podmioty Grupy Kapitałowej metodyki szacowania skutków finansowych wyroków TSUE oraz innych ryzyk prowadzenia działalności, spraw spornych i reklamacji klientów oraz ujęcia tych skutków finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym;— ocenę funkcjonowania i skuteczności działania kontroli wewnętrznych w zakresie identyfikacji, monitorowania i dokonywania szacunku ryzyka prowadzenia działalności oraz ryzyka wynikającego z reklamacji i spraw spornych z klientami;— analizę korespondencji, raportów i zaleceń pokontrolnych otrzymanych przez podmioty Grupy Kapitałowej od organów regulacyjnych;— ocenę wewnętrznych analiz i raportów Grupy Kapitałowej w zakresie ryzyka braku zgodności z przepisami oraz ryzyka prowadzenia działalności;— analizę skarg i reklamacji zgłoszonych przez klientów oraz ich wpływu na podmioty Grupy Kapitałowej;— analizę potwierdzeń spraw sądowych otrzymanych od zewnętrznych kancelarii reprezentujących podmioty Grupy Kapitałowej oraz dokonanego

z udzielanymi kredytami konsumenckimi w przypadku spłaty kredytu przed kontraktowym terminem wymagalności. Grupa Kapitałowa dokonała szacunku najbardziej prawdopodobnych wydatków, które będą poniesione w związku z powyższym a które odnoszą się do:

- spodziewanych reklamacji z tytułu dokonanych w przeszłości wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich; oraz
- zwrotów, które będą dokonywane w przyszłości w rezultacie wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich.

Wyrok TSUE z dnia 3 października 2019 r.

W wyniku wyroku zwiększyła się liczba pozwów przeciwko Grupie Kapitałowej wnoszonych przez kredytobiorców, którzy zaciągnęli w przeszłych latach kredyty hipoteczne denominowane lub indeksowane w CHF („kredyty CHF”). Grupa Kapitałowa oceniła, iż wzrost ten może utrzymać się przez pewien czas w przyszłości, co przy braku jednolitej linii orzeczniczej w tym zakresie może skutkować niższymi oczekiwanymi przepływami pieniężnymi z tytułu kredytów CHF niż te wynikające z zawartych umów. W celu określenia szacunku nowych oczekiwanych przepływów pieniężnych z portfela kredytów CHF Grupa Kapitałowa dokonała między innymi oceny prawdopodobieństwa różnych scenariuszy w zakresie przyszłych możliwych wyroków sądów w odniesieniu do spraw dotyczących kredytów CHF udzielonych przez Grupę Kapitałową, dokonała oszacowania najbardziej oczekiwanej liczby nowych pozwów oraz horyzontu czasowego, w którym one mogą wystąpić.

Szacunki ryzyka wynikającego z obu wyroków TSUE obarczone są istotną niepewnością w zakresie między innymi liczby reklamacji i stopy przedpłat kredytów konsumenckich w przyszłości, liczby przyszłych pozwów dotyczących kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych w CHF oraz możliwych rozstrzygnięć istniejących i oczekiwanych sporów.

- przez te kancelarie szacunku skutków finansowych wynikających z tych spraw;
 - analizę opinii prawnych, sporządzonych przez zewnętrzne kancelarie, zawierających ocenę skutków wyroku TSUE z dnia 3 października 2019 r. dla podmiotów Grupy Kapitałowej w kontekście faktycznych wyroków sądów powszechnych wydanych w Polsce w podobnych sprawach już po wyroku TSUE, z uwzględnieniem praktyk i wzorców umownych wykorzystywanych przez podmioty Grupy Kapitałowej dla kredytów CHF oraz ocenę prawdopodobieństwa wystąpienia określonych przez podmioty Grupy Kapitałowej scenariuszy w zakresie możliwych rozstrzygnięć;
 - ocenę racjonalności założeń odnośnie liczby spodziewanych roszczeń ze strony klientów na podstawie zaobserwowanych w Grupie Kapitałowej trendów w tym zakresie, a także skali zgłaszanych reklamacji w innych sporach w latach poprzednich;
 - analizę poprawności istotnych danych wejściowych wykorzystanych do szacowania rezerw na ryzyko wynikające z obu wyroków TSUE poprzez ich uzgodnienie do odpowiednich systemów informatycznych Grupy Kapitałowej;
 - analizę wrażliwości szacunków na zmiany w kluczowych założeniach oraz niezależne określenie przez nas zakresu racjonalnie prawdopodobnych założeń, w tym alternatywnych, dokonanie na tej podstawie własnego szacunku i porównanie z oszacowaniem Grupy Kapitałowej;
 - ocenę kompletności i poprawności ujawnień wymaganych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które są związane z zaprezentowanymi szacunkami.
-

Utrata wartości firmy

Wartość księgowa wartości firmy na dzień 31 grudnia 2019 r.: 4.053 mln złotych i na dzień 31 grudnia 2018 r.: 3.871 mln złotych.

Odniesienie do skonsolidowanego sprawozdania finansowego: Nota 26 „Wartość firmy” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kluczowa sprawa badania

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej wykazano wartość firmy w kwocie 4.053 mln złotych. Poszczególne wartości firmy zostały przypisane przez Kierownika Jednostki dominującej do ośrodków wypracowujących środki pieniężne („OWŚP”) i dla każdego OWŚP wykonany został test na utratę wartości.

Testy te polegały na porównaniu wartości bilansowej danego OWŚP z jego wartością odzyskiwalną, szacowaną w oparciu o wartość użytkową, tj. bieżącą, szacunkową wartość przyszłych przepływów pieniężnych.

Oszacowanie wartości odzyskiwalnej jest procesem złożonym i wymaga od Kierownika Jednostki dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę wartości odzyskiwalnej. Kluczowymi założeniami w procesie szacowania wartości odzyskiwalnej są: wartości przyszłych przepływów pieniężnych, stopy wzrostu w okresie rezydualnym, stopy dyskonta, w tym stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe oraz parametru beta.

Z powyższych względów zagadnienie utraty wartości firmy zostało przez nas uznane za kluczową sprawę badania.

Nasza reakcja

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu ze strony naszych wewnętrznych specjalistów z zakresu wycen, obejmowały między innymi:

- ocenę przeprowadzonej przez Kierownika Jednostki dominującej identyfikacji przesłanek utraty wartości dla poszczególnych składników aktywów;
- ocenę przeprowadzonej przez Kierownika Jednostki dominującej identyfikacji OWŚP, w tym do których przypisana została wartość firmy i na poziomie których został przeprowadzony test na utratę wartości dla poszczególnych składników aktywów;
- w odniesieniu do zastosowanych przez Kierownika Jednostki dominującej modeli wyceny wartości użytkowej:
 - ocenę czy modele wykorzystywane przez Kierownika Jednostki dominującej do szacowania wartości użytkowej poszczególnych OWŚP spełniają wymogi odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej;
 - analizę przedstawionych modeli kalkulacji wartości użytkowej poszczególnych OWŚP pod kątem matematycznej poprawności oraz logicznej spójności;
 - ocenę racjonalności przyjętych stóp dyskontowych poprzez porównanie do funkcjonujących na rynkach stóp wolnych od ryzyka, a także premii za ryzyko rynkowe i parametru beta dostosowanych do specyfiki działalności testowanego OWŚP;
 - ocenę prognozowanych wyników finansowych poszczególnych OWŚP poprzez odniesienie do historycznych wyników oraz jakości

budżetowania w okresach poprzednich;

- porównanie rezydualnych stóp wzrostu po okresie prognoz do średnich stóp wzrostu osiągniętych w odpowiednim sektorze gospodarki i w odpowiednim kraju, a także do osiągniętych historycznie stóp wzrostu, w tym również w kontekście przyjętych stóp dyskonta.
-

Odpowiedzialność Kierownika i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownik Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawiającego rzetelny i jasny obraz zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa i statutem Jednostki dominującej, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Kierownik Jednostki dominującej uznaje za niezbędną, aby zapewnić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Kierownik Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy Kapitałowej do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, kwestii

związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Kierownik Jednostki dominującej albo zamierza dokonać likwidacji Grupy Kapitałowej, zaniechać prowadzenia działalności, albo gdy nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania prowadzenia działalności.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”), Kierownik oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie. Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są odpowiedzialni za nadzór nad procesem sprawozdawczości finansowej Grupy Kapitałowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podejmowane na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy Kapitałowej ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Kierownika Jednostki dominującej, obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające

i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż istotnego zniekształcenia wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może obejmować zмовę, fałszerstwo, celowe pominięcie, wprowadzenie w błąd lub obejście systemu kontroli wewnętrznej;

- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej Grupy Kapitałowej;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych z nimi ujawnień dokonanych przez Kierownika Jednostki dominującej;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Kierownika Jednostki dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, oceniamy, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy Kapitałowej do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa Kapitałowa zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, a także czy skonsolidowane sprawozdanie

finansowe odzwierciedla stanowiące ich podstawę transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;

- uzyskujemy wystarczające i odpowiednie dowody badania odnośnie informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Grupy Kapitałowej w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy Kapitałowej i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej informacje między innymi o planowanym zakresie i terminie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz informujemy o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Komitetowi Audytu Jednostki dominującej wskazaliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy uznając je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają ich publicznego ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że sprawa nie powinna być komunikowana w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje wynikające z jej ujawnienia przeważąby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składają się:

- Wybrane dane finansowe;

- Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PZU i PZU SA za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019 r.

(„Sprawozdanie z działalności”) sporządzone łącznie ze sprawozdaniem Zarządu z działalności Jednostki dominującej wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią tego Sprawozdania z działalności oraz zawierające list Prezesa Zarządu do Akcjonariuszy i oświadczenie Zarządu Jednostki dominującej odnośnie sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz Sprawozdania z działalności;

- odrębne Sprawozdanie dotyczące informacji niefinansowych Grupy Kapitałowej PZU i PZU SA za rok 2019, o którym mowa w art. 55 ust. 2c ustawy o rachunkowości, sporządzone łącznie

z odrębnym sprawozdaniem na temat informacji niefinansowych Jednostki dominującej

- Oświadczenie Rady Nadzorczej PZU SA w zakresie oceny sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PZU i PZU SA oraz jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- Oświadczenie Rady Nadzorczej PZU SA w zakresie funkcjonowania Komitetu Audytu w związku z publikacją jednostkowego i skonsolidowanego raportu rocznego za 2019 rok;
- Informacja Zarządu Jednostki dominującej o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej

razem („Inne informacje”).

Odpowiedzialność Kierownika i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej

Kierownik Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za Inne informacje zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa.

Kierownik oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności,

wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego oraz sprawozdanie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2c ustawy o rachunkowości, spełniały wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozważenie, czy nie są one istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, z naszą wiedzą uzyskaną w trakcie badania, lub w inny sposób wydają się być istotnie zniekształcone. Jeżeli na podstawie wykonanej pracy stwierdzimy istotne zniekształcenie w Innych informacjach, to jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa

oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jesteśmy zobowiązani do wydania opinii, czy Grupa Kapitałowa w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła informacje wymagane przepisami prawa lub regulaminami, a w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami prawa i informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz do poinformowania, czy Grupa Kapitałowa sporządziła odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie pracy wykonanej w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa; oraz
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią Sprawozdania z działalności, Grupa Kapitałowa zawarła informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie”).

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Grupa Kapitałowa sporządziła odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2c ustawy o rachunkowości.

Oświadczenie na temat Innych informacji

Ponadto oświadczamy, że w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy

Ponadto naszym zdaniem informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 lit. c-f, h oraz lit. i rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostały sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- są zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

w Sprawozdaniu z działalności oraz pozostałych Innych informacjach istotnych zniekształceń.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Kierownik Jednostki dominującej odpowiada za zapewnienie zgodności działania Grupy Kapitałowej z regulacjami ostrożnościowymi, w tym utworzenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości w wysokości zapewniającej pełne wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji oraz posiadanie środków własnych w odpowiedniej wysokości oraz prawidłowe wyliczenie marginesu wypłacalności.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania, czy Grupa Kapitałowa przestrzega obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach, w szczególności:

- czy Grupa Kapitałowa utworzyła na dzień 31 grudnia 2019 r. rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów rachunkowości, o których mowa w art. 277

ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w wysokości zapewniającej pełne wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, oraz

- dla zakładów ubezpieczeń na życie, w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych („ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych”) czy zakład taki prawidłowo wyliczył margines wypłacalności i posiada środki własne, o których mowa w art. 106j ust. 3 pkt 3 tej ustawy, w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

Celem badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej

nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania przez Grupę Kapitałową obowiązujących regulacji ostrożnościowych, a zatem nie wyrażamy opinii na ten temat.

W oparciu o przeprowadzone badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, informujemy, że:

- nie zidentyfikowaliśmy przypadków naruszenia przez Grupę Kapitałową w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2019 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach, w szczególności w zakresie utworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości na dzień 31 grudnia 2019 r. w wysokości zapewniającej pełne wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, które mogłyby mieć istotny

wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej,

- do dnia 31 grudnia 2019 r. żaden z zakładów ubezpieczeń na życie z siedzibą w Polsce wchodzących w skład Grupy Kapitałowej nie zawierał umów z pracowniczymi funduszami emerytalnymi o przyjmowanie składek, o których mowa w art. 2 ust. 4 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, w ramach których przejęłaby obsługę wszelkich ryzyk biometrycznych lub gwarancji związanych z realizacją programu emerytalnego pracodawcy zagranicznego. Tym samym, Grupa Kapitałowa nie była zobowiązana do wyliczenia marginesu wypłacalności, a także do posiadania środków własnych, o których mowa w art. 106j ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczymy zabronionych usług niebędących badaniem, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach.

Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczymy na rzecz

Grupy Kapitałowej i jednostek przez nią kontrolowanych w badanym okresie zostały ujawnione w notcie 53.1 „Wynagrodzenie firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdań finansowych” informacji dodatkowych i not objaśniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani po raz pierwszy do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 18 lutego 2014 r. oraz ponownie w kolejnych latach, w tym uchwałą z dnia 12 lipca 2019 r. do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2019 r. oraz 31 grudnia 2020 r. Całkowity nieprzerwany okres zlecenia badania wynosi 6 lat począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.

W związku z przekroczeniem maksymalnego czasu nieprzerwanego trwania zlecenia badań ustawowych, określonego w art. 134 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach, wynoszącego

5 lat, badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za rok zakończony 31 grudnia 2019 r. przeprowadziliśmy po uzyskaniu przez Zarząd Jednostki dominującej zezwolenia na przedłużenie o dwa lata maksymalnego okresu trwania zlecenia na wykonanie badania jednostkowych sprawozdań Jednostki dominującej i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy Kapitałowej przez firmę audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., zgodnie z art. 17 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE.

W imieniu firmy audytorskiej

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Nr na liście firm audytorskich: 3546

Justyna Zań

Kluczowy biegły rewident
Nr w rejestrze 12750
Komandytariusz, Pełnomocnik

Stacy Ligas

Prezes Zarządu KPMG Audyt Sp. z o.o.,
Komplementariusza KPMG Audyt Spółka
z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Warszawa, 11 marca 2020 r.